

Postanowienie z dnia 21 października 2008 r.

II PZ 32/08

Wynikający z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) sposób uiszczania opłat od pism wnoszonych przez współuczestników formalnych ma zastosowanie tylko do tej strony procesowej, po której występuje tego rodzaju współuczestnictwo.

Przewodniczący SSN Małgorzata Gersdorf, Sędziowie: SN Zbigniew Myszką, SA Halina Kiryło (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 21 października 2008 r. sprawy z powództwa Tomasza D., Jerzego M., Wiesława W., Grzegorza W., Jerzego K. przeciwko Leonowi D., Stanisławowi R. prowadzącym działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą C.B. Przedsiębiorstwo Budowlane s.c. w W. o wynagrodzenie, ekwiwalent za odzież roboczą, odszkodowanie, na skutek zażalenia pozwanych na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 9 czerwca 2008 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu postanowieniem z dnia 9 czerwca 2008 r. odrzucił apelację strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Śródmieście-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 5 listopada 2007 r. W uzasadnieniu postanowienia wskazano, iż zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieście - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zasądził od pozwanych Leona D. i Stanisława R., prowadzących działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą C.B. Przedsiębiorstwo Budowlane s.c. w W. tytułem wynagrodzenia za pracę na rzecz powodów: - Tomasza D. kwotę 6.167,67 zł - Jerzego K. kwotę 4.286,12 zł - Jerzego M. kwotę 4.936,92 zł - Grzego-

rza W. kwotę 3.481,57 zł - Wiesława W. kwotę 4.286,12 zł, przy czym każdą z tych kwot z ustawowymi odsetkami oraz oddalił powództwo w pozostałej części i umorzył postępowanie w zakresie cofniętych pozwów.

Apelację od wyroku w stosunku do wszystkich powodów wywiodła działająca za pośrednictwem profesjonalnego pełnomocnika strona pozwana. Pełnomocnik pozwanych uiszczył dwie opłaty sądowe w kwotach po 30 zł, zaś pozwany Leon D. nadał przelewem pocztowym kolejną opłatę w tej samej wysokości. Przytaczając treść art. 35 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) Sąd Okręgowy zauważył, że w sprawach z zakresu prawa pracy, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 50.000 zł, od apelacji pobiera się opłatę podstawową w wysokości 30 zł. Jeśli jednak kilku powodów, których łączy jedynie współuczestnictwo formalne, wnosi jeden pozew przeciwko temu samemu pozwanemu, każdy z nich uiszcza należną od jego roszczenia opłatę. W tego rodzaju sporach również pozwany wnosząc apelację od wyroku uwzględniającego powództwo powinien uiszczyć opłatę będącą sumą opłat należnych od każdego uwzględnianego roszczenia. W niniejszym przypadku opłata od apelacji wynosi zatem 150 zł. Skoro zaś strona pozwana reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika uiszczyła opłatę niższą od wymaganej, apelacja podlega odrzuceniu bez wzywania do uiszczenia pozostałej części opłaty, stosownie do art. 130² § 3 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pełnomocnik pozwanych zarzucił Sądowi Okręgowemu niesłuszne przyjęcie, iż w wypadku, gdy pozwany wniesie apelację od wyroku uwzględniającego powództwo, należna opłata stanowi sumę opłat stałych przysługujących od każdego uwzględnionego roszczenia, a nadto błędne zastosowanie art. 370 k.p.c. w związku z art. 130² § 3 k.p.c. i w konsekwencji odrzucenie apelacji strony, mimo że wniósł ją także osobiście Leon D. Na tej podstawie skarżący domagał się uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji. W motywach zażalenia podkreślono, że art. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych - regulujący kwestie uiszczania opłaty od pisma wnoszonego przez kilka osób - wyraźnie uzależnia wysokość opłaty od liczby osób wnoszących pismo (o ile nie istnieje po ich stronie współuczestnictwo materialne). W przedmiotowym przypadku opłata powinna być uzależniona od liczby pozwanych, którzy wnieśli środek zaskarżenia. Nie można zatem zgodzić się ze stanowiskiem Sądu drugiej instancji, że w niniejszej sprawie opłatę sądową - w wysokości 150 zł - wyznacza liczba powodów, których roszczenia

zostały zasądzone wyrokiem Sądu pierwszej instancji. Nadto Sąd Okręgowy nieprawidłowo zastosował rygor określony w art. 130² § 3 k.p.c., albowiem przepis ten nie ma zastosowania w sytuacji, gdy apelację wnosi osobiście strona reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, co miało miejsce w przedmiotowej sprawie. Brak było więc podstaw do odrzucenia apelacji strony pozwanej ze względu na nieuiszczenie opłaty sądowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie. Wynikająca z art. 370 k.p.c. oraz art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c. kontrola dopuszczalności apelacji, dokonywana przez sądy pierwszej i drugiej instancji, obejmuje kwestię zgodności środka odwoławczego z wszystkimi wymaganiami formalnymi, w tym również wymaganiami fiskalnymi, dotyczącymi uiszczenia należnej opłaty. W rozpoznawanej sprawie powodowie, których z uwagi na dochodzenie jednorodnych roszczeń opartych na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej łączy współuczestnictwo formalne w rozumieniu art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c., po ostatecznym sprecyzowaniu swoich pretensji w zakresie wynagrodzenia za pracę wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od strony pozwanej następujących kwot: - powód Jerzy K.: 1.242,25 euro - powód Jerzy M.: 1.700 euro - powód Tomasz D.: 6.373 zł - powód Grzegorz W.: 1.700 euro - powód Wiesław Woś: 1.700 euro. Mając na względzie obowiązujące kursy walut, ustalona w myśl art. 19 § 1 k.p.c. oraz art. 21 k.p.c. wartość przedmiotu sporu nie przekraczała kwoty 50.000 zł. Zgodnie zaś z przepisem art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, w sprawach z zakresu prawa pracy pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 zł wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Jednakże w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50.000 zł, pobiera się od wszystkich podlegających opłacie pism procesowych opłatę stosunkową. Zdanie drugie powyższego przepisu w sposób jednoznaczny wskazuje, że rodzaj opłaty (stosunkowej lub podstawowej) od wskazanych w nim środków zaskarżenia uzależniony jest od wartości przedmiotu sporu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2006 r., II PZ 34/06, OSNP 2007 nr 19-20, poz. 282).

Istota rozważanego problemu sprowadza się do pytania o sposób uiszczania opłaty sądowej od wymienionych w art. 35 ust.1 ustawy środków zaskarżenia w sytuacji, gdy w sprawie występuje wspomniane współuczestnictwo formalne po stronie powodowej i wynikające z art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c. współuczestnictwo materialne po stronie pozwanej. Zagadnienie to ma swój normatywny wyraz w przepisach art. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Zgodnie z brzmieniem ustępu 1 wskazanego artykułu pismo wnoszone przez kilka osób podlega jednej opłacie. Jeżeli jednak przedmiotem sprawy są roszczenia lub zobowiązania jednego rodzaju, oparte na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej (współuczestnictwo formalne), każdy współuczestnik uiszcza opłatę oddzielnie, stosownie do swojego roszczenia lub zobowiązania. Przepis ten przyjmuje jako zasadę, że opłatę pobiera się od pisma procesowego, a nie od liczby osób je wnoszących. Jeśli zatem po stronie powodowej lub pozwanej występuje współuczestnictwo materialne (art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c.), współuczestnictwo jednolite (art. 73 § 2 k.p.c.) lub współuczestnictwo konieczne (art. 72 § 2 k.p.c.), opłata zależy nie od liczby współuczestników, ale od ilości składanych przez nich pism procesowych podlegających opłacie. W sytuacji, gdy - jak ma to miejsce w niniejszym przypadku - po stronie pozwanej zachodzi współuczestnictwo materialne, wynikające z solidarności zobowiązań dłużników, a wnoszony jest jeden środek odwoławczy od wyroku pierwszej instancji, uiszcza się jedną opłatę, natomiast w razie złożenia kilku apelacji opłata przysługuje od każdej z nich. We wszystkich jednak przypadkach opłatę tę oblicza się od całej wartości przedmiotu zaskarżenia, niezależnie od tego, ile osób, które łączy współuczestnictwo materialne lub formalne, występuje po stronie przeciwnej.

Opisany w zdaniu drugim ustępu pierwszy art. 4 ustawy wyjątek od powyższych reguł realizowania wymagań fiskalnych odnośnie do wnoszonych pism dotyczy sytuacji, gdy po danej stronie procesowej zachodzi współuczestnictwo formalne i ma zastosowanie tylko do tej strony. W stanie faktycznym objętym hipotezą omawianej normy prawnej każdy współuczestnik uiszcza opłatę oddzielnie i w wysokości adekwatnej do wartości jego roszczenia lub zobowiązania. Dla strony połączonej węzłem współuczestnictwa formalnego jest bowiem tyle wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia), ilu jest współuczestników składających jedno pismo (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 1998 r., III CZP 69/98, Wokanda 1998 nr 9, poz. 7). W realiach rozpoznawanej sprawy oznacza to, że skoro po stronie powodowej występuje współuczestnictwo formalne, to w razie złożenia przez powodów wspólnej lub

oddzielnych apelacji od wyroku Sądu pierwszej instancji, każdy z nich musiałby uiścić opłatę w wysokości proporcjonalnej do wartości zaskarżonej przez siebie części orzeczenia. Istnienie współuczestnictwa formalnego po jednej ze stron procesowych nie determinuje jednak sposobu opłacania pism wnoszonych przez drugą stronę. Zatem jeżeli po stronie pozwanej zachodzi współuczestnictwo materialne, wysokość opłat należnych od składanych przez pozwanych środków odwoławczych ustalana jest od wartości całego przedmiotu zaskarżenia, bez względu na ilość podmiotów występujących po stronie powodowej i rodzaj łączącego je współuczestnictwa, a w razie współuczestnictwa formalnego - także niezależnie od wartości roszczenia zasądzonego na rzecz każdego z powodów.

Sumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie, będącej sprawą z zakresu prawa pracy o wartości przedmiotu sporu nieprzekraczającej 50.000 zł, skoro pozwani będący współuczestnikami materialnymi wnieśli dwie apelacje od wyroku Sądu Rejonowego, powinni oni uiścić dwie opłaty podstawowe w wysokości 30 zł każda. Takie też opłaty zostały faktycznie pobrane. Nie istniały zatem żadne podstawy do odrzucenia tegoż środka odwoławczego z mocy art. 130² § 3 k.p.c. w związku z art. 35 ust.1 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W tej sytuacji Sąd Najwyższy zgodnie z art. 394¹ § 2 k.p.c. i art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji postanowienia.

=====